

سال اول

شماره ۲، پاییز ۱۴۰۱

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

خبرنامه مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

در این شماره می‌خوانید:

❖ سخن روز: بحران امنیت غذایی و دستاوردهای دانش‌بنیان

❖ معرفی بخش تحقیقات جنگل و مرتع

❖ بروندهای پژوهشی

❖ برنامه‌های ترویجی

❖ برنامه‌های آموزشی

❖ فعالیتهای دانش‌بنیان و قراردادهای پژوهشی

❖ معرفی همکاران مرکز

❖ رویدادهای خبری

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

مدیرمسئول: محمد یزداندوست همدانی

سر دبیر: علی قدمی فیروزآبادی

مدیر داخلی: حمیدرضا وجدانی

اعضای هیئت تحریریه (به ترتیب الفبا):

سمیه الهویسی

علی محمد جعفری

محسن رجبی

سعید عباسی

ایرج کریم خانی

مهدی متقی

حمیدرضا وجدانی

ویراستار: علی اصغر فرهادی

سخن روز

امنیت غذایی و دستاوردهای دانش بنیان

محمد یزدان دوست همدانی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

استقلال سیاسی و اقتصادی آن‌ها را با مخاطرات جدی مواجه کند و از همین رو امنیت غذایی و در سطحی والاتر، اقتدار غذایی به یکی از مهم‌ترین گفتمان‌ها و سیاست‌گذاری‌های کشورهای کشور با مدیریت وزارت جهاد کشاورزی تبدیل شده است.

دست‌یابی به امنیت غذایی پایدار در سالیان آینده و لزوم تأمین مواد غذایی جمعیت رو به رشد کشور، مستلزم افزایش تولید به همراه حفظ منابع آب و خاک است. با توجه به خشکسالی و کاهش نزولات جوی در سال‌های اخیر و هم‌چنین کاهش منابع آب‌های زیرزمینی، تنها راه پیش رو استفاده بهینه و حداکثری از منابع آب موجود، به عبارت دیگر افزایش بهره‌وری و بیش‌ترین تولید با کم‌ترین مقدار مصرف آب است. براساس گزارشات مختلف، بین ۷۰ تا ۹۰ درصد منابع آبی کشور در بخش کشاورزی مصرف می‌شود و کشاورزی مهم‌ترین

وقایع و اتفاقات چند وقت اخیر در سطح بین‌الملل (چه در موضوع اپیدمی ویروس کووید ۱۹ و به‌خصوص در ماجرای جنگ اوکراین) حاکی از آن است که صرف وجود پول و منابع اعتباری برای یک کشور به منزله دست‌یابی سریع و آسان به ملزومات مورد نیاز آن کشور نخواهد بود. به عبارت دیگر اگر سیاستمداران و تصمیم‌گیرندگان عالی‌کسورها تصور کنند که با داشتن پول می‌توانند نیاز کشور خود را در مواقع حساس به راحتی تأمین کنند، دچار خطای راهبردی می‌شوند که در بزنگاه‌های بین‌المللی ممکن است اثرات جبران‌ناپذیر بر استقلال، تمامیت ارضی و زندگی مردم آن کشور داشته باشد. این موضوع در مبحث تأمین مواد غذایی، بیش‌ترین اهمیت را دارد. استفاده ابزاری از مواد غذایی به عنوان اهرم فشار بر کشورهای دیگر می‌تواند کشورهای واردکننده مواد غذایی را در موضع ضعف قرار داده و

این فاصله‌ی عملکردی، ناشی از عوامل مدیریتی و دانشی است. به نظر می‌رسد که تنها راه دست‌یابی به امنیت غذایی پایدار، افزایش ضریب نفوذ دانش در عرصه‌های تولید کشاورزی است که در شعار سال "تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین" نیز به خوبی نمود پیدا کرده است.

استفاده از فناوری و ورود محصولات و دستاوردهای دانش‌بنیان در عرصه‌های مختلف بخش کشاورزی از طریق تولید بذور و ارقام جدید، سامانه‌های آبیاری نوین و نهاده‌های مختلف دانش‌بنیان که منجر به مدیریت بهتر مزارع و در نهایت افزایش تولید، کاهش مصرف آب و سایر نهاده‌های زراعی و کاهش ضایعات شود، امنیت غذایی پایدار کشور را تضمین خواهد کرد.

مصرف‌کننده آب در کشور است. کمبود آب مهم‌ترین عامل محدودکننده در پایداری و افزایش تولیدات کشاورزی در سرزمین پهناور ایران است. طی دهه‌های گذشته، اقدامات مؤثری در خصوص مدیریت آبیاری و افزایش بهره‌وری مصرف آب به عمل آمده است.

امنیت غذایی، مأموریت ویژه وزارت جهاد کشاورزی است

گذر از سامانه آبیاری سنتی و توسعه سامانه‌های آبیاری تحت فشار در زمان خود گام مهمی بود که می‌توانست با مدیریت بهتر، وضعیت منابع آب‌های زیرزمینی را تثبیت کند. در حال حاضر و با توجه به شرایط موجود، ضرورت بازنگری در استفاده از برخی از این سامانه‌ها و کاربرد سامانه‌های نوین آبیاری ضروری است. هم‌چنین مقایسه ارقام زراعی جدید با ارقام قدیمی‌تر از روند مثبت به‌نژادی ارقام در جهت نیاز کم‌تر به آب و افزایش بهره‌وری از آب مصرفی حکایت دارد.

از طرف دیگر، مقایسه بین عملکردهای رکورد و میانگین محصولات زراعی در سطح کشور نشان می‌دهد که از نظر علمی و فنی، قابلیت بالایی تولید ایجاد شده اما بنا به دلایل متعدد امکان دست‌یابی به آن فراگیر نشده است.

ت ترکیب غذایی کافی و سالم، از اصول امنیت غذایی است

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به‌عنوان بازوی توانمند و علمی وزارت جهاد کشاورزی مسئولیتی خطیر در این زمینه بر عهده دارد و در صورتی که نقش خود را به‌خوبی ایفا کند، کشور نیز در بحث دست‌یابی به

می تواند باعث تحوّل بخش کشاورزی با جهت گیری دانش بنیان شده و کشور را در مسیر امنیت غذایی پایدار و دستیابی به اقتدار غذایی قرار دهد.

امنیت غذایی پایدار توفیق پیدا خواهد کرد. در همین راستا تشکیل مراکز رشد و دهکده های فناوری و نوآوری کشاورزی در مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان های مختلف با بهره گیری از قابلیت های سخت افزاری و نرم افزاری این مراکز در دستور کار جدی سازمان متبوع قرار داشته و مورد اهتمام برنامه ریزان است. ایجاد زیرساخت های مورد نیاز و استقرار و حمایت از شرکت های دانش بنیان بخش کشاورزی در این دهکده ها،

امنیت غذایی راهی به سوی توسعه پایدار

معرفی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

۶

جدیدترین عناوین تحقیقاتی این بخش عبارتند از:

- طرح تحقیقاتی مطالعه فلوربستییک کوه الوند
- طرح تحقیقاتی جمع آوری و شناسایی بذور گیاهان انحصاری و نادر استان همدان و نگهداری آنها در بانک ژن مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور (فاز دوم)
- طرح تحقیقاتی جمع آوری بذر گیاهان آلی کوه الوند، استان همدان
- طرح تحقیقاتی مطالعه و بررسی عدد کروموزومی گیاهان رویشگاههای ماندابی زاگرس با توجه به شرایط اکولوژیکی (استان همدان)
- طرح تحقیقاتی پابلوت تحقیقی- ترویجی تولید گشنیز (*Coriandrum sativum* L.) در شرایط دیم
- طرح تحقیقاتی پایش پوشش گیاهی اکوسیستمهای مرتعی ایران- گون زارهای زاگرسی (استان همدان- سایت گنبد)
- طرح تحقیقاتی افزایش تنوع گونه‌ای در باغ گیاهان داروئی بوعلی سینای همدان

در شماره اول خبرنامه کلیت این مرکز به صورت اجمالی معرفی شده و در این قسمت و شماره‌های بعدی سعی بر معرفی هر یک از قسمت‌های مرکز به شکل اختصاصی است. بخش تحقیقات جنگل و مرتع در این شماره معرفی می‌شود.

بخش تحقیقات جنگل و مرتع

بخش تحقیقات جنگل و مرتع در حال حاضر دارای ۳ عضو هیأت علمی، ۲ محقق غیر هیأت علمی و ۱ کارشناس می‌باشد.

این بخش با هدف انجام مطالعه و تحقیقات بر روی عرصه‌های منابع طبیعی استان همدان در ۷ گرایش تحقیقاتی (جنگل، مرتع، گیاه شناسی، گیاهان دارویی، بیابان، حفاظت و حمایت، صنوبر و درختان سریع‌الرشد) تا کنون تعداد ۶۰ طرح تحقیقاتی را به پایان رسانده است و در حال حاضر با ۱۱ فقره طرح تحقیقاتی در دست اجرا، مشغول فعالیت می‌باشد. محققین این بخش تا کنون ۵۵ مقاله علمی را در مجلات پژوهشی معتبر داخلی و خارجی به چاپ رسانده و ۹۸ مقاله را در همایش‌های ملی ارائه نموده‌اند.

از فعالیت‌های شاخص این بخش می‌توان به تأسیس هرباریوم مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان با بیش از ۹۰۰۰ نمونه گیاهی از ۹۳ خانواده و ۵۱۳ جنس و ۱۶۷۳ گونه گیاه اشاره کرد. در واحد حفاظت و حمایت این بخش نیز تعداد ۵۳۵۰ نمونه فون حشرات مراتع و جنگل‌های استان از ۱۴ راسته و ۱۱۰ خانواده جمع‌آوری شده و تعداد ۱۰۰ گونه از حشرات جمع‌آوری شده شناسایی شده‌اند.

در زمینه گیاهان دارویی می‌توان به تأسیس اولین باغ گیاهان دارویی در منطقه غرب کشور با نام باغ گیاهان دارویی بوعلی سینا اشاره کرد. در این باغ، کلکسیون‌های ۲۵۰ گونه گیاه دارویی بومی و غیر بومی استان تشکیل شده است که با اهداف حفظ ذخائر ژنتیکی، کشت و اهلی کردن گیاهان دارویی، استانداردسازی مواد مؤثره، تولید انبوه و اقتصادی و انجام تحقیقات به زارعی و به نژادی در زمینه گیاهان دارویی فعالیت می‌نماید.

- طرح تحقیقاتی واکاوی دانش بومی مدیریت مراتع عشایری-استان همدان
- طرح تحقیقاتی پایش آفات و بیماری‌ها و روش‌های کنترل آن‌ها در باغ گیاه‌شناسی ملی ایران و باغ‌های اقماری (باغ گیاهان دارویی بوعلی سینا-همدان)
- طرح تحقیقاتی ارزیابی و تولید بذر گواهی شده در جمعیت‌های برتر گرامینه‌های مرتعی- گونه‌های *Schreb., Festuca ovina L.* و *Dactylis glomerata L.*
- طرح تحقیقاتی بررسی کمی و کیفی جمعیت‌های مختلف گیاه رازیانه (*Foeniculum vulgare Mill.*) در برخی مناطق آب و هوایی کشور به منظور انتخاب جمعیت‌های برتر و معرفی رقم (استان همدان)

مجموعه فون حشرات جنگل‌ها و مراتع استان همدان با ۵۰۰۰ نمونه حشره

هرباریوم مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان با بیش از ۹۰۰۰ نمونه گیاهی

باغ گیاهان دارویی بوعلی سینا همدان با ۲۵۰ گونه دارویی کشت شده

آشنایی با اداره آموزش‌های رسمی و حرف کشاورزی (واحد کاردانش)

آموزش‌های رسمی در وزارت جهاد کشاورزی با دو رویکرد مهم زیر فعالیت می‌کند:

۱- تربیت نیروی انسانی دارای دانش و توانمندی نوین برای به کارگیری ابزارها، نهاده‌ها و فناوری‌های جدید در توسعه بخش کشاورزی.

۲- تربیت کشاورزان فعال و جوان آینده، مسئولیت‌پذیر، متعهد و برخوردار از وجدان کاری، دارای روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، باسواد و تحصیل کرده و مجهز به علم روز.

آموزش دوره‌های متوسطه دانش‌آموزی (کاردانش):

آموزش رشته‌های کاردانش کشاورزی از سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹ در مرکز آموزش کشاورزی شهید مدنی شروع شده و تاکنون ادامه دارد. در حال حاضر مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان در ۵ شهرستان استان اقدام به اجرای آموزش‌های مهارتی کشاورزی برای تعداد ۲۴۰ نفر کرده و تا پایان سال تحصیلی ۰۱-۱۴۰۰، تعداد ۷۵۸۲ نفر دانش‌آموز از این دوره‌ها فارغ‌التحصیل شده‌اند.

آموزش‌های بزرگسالان:

این نوع دوره‌ها برای بازماندگان از تحصیل که شرایط تحصیل در مدارس آموزش و پرورش را از دست داده‌اند، به صورت فصلی اجرا می‌شود و تا پایان فصل تابستان ۱۴۰۱، تعداد ۱۱۱۱ نفر از این فراگیران فارغ‌التحصیل شده‌اند.

هنرستان وابسته کشاورزی:

هنرستان وابسته کشاورزی شهید غلامی همدان از سال تحصیلی ۰۲-۱۴۰۱ با جذب تعداد ۲۷ نفر دانش‌آموز در رشته تولید و پرورش گیاهان جالیزی آغاز به کار کرده و در حال اجرای آموزش‌های مهارتی برای فراگیران می‌باشد.

انجام عملیات کشاورزی توسط دانش‌آموزان کاردانش

آموزش علمی - کاربردی:

برنامه‌ریزی آموزش‌های علمی - کاربردی در وزارت جهاد کشاورزی از سال ۱۳۷۱ و پذیرش دانشجو و اجرای دوره‌های علمی - کاربردی از سال ۱۳۷۵ آغاز شد. از سال ۱۳۷۷ مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی با ادغام دو وزارتخانه جهاد سازندگی و کشاورزی رسمیت یافت و از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶ به فعالیت خود ادامه داده است.

شروع کاردانش مرکز آموزش ۷۹۰۸۰ تعداد فارغ التحصیلان کاردانش تا پایان سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱	۷۵۸۲ نفر
فارغ التحصیلان فنی و حرفه‌ای در ۲ گروه صنایع غذایی و ۱ گروه مکانیک ملئین های کشاورزی (از سال تحصیلی ۸۳-۸۴)	۷۵ نفر
فارغ التحصیلان سنجش مهارت تا پایان تابستان ۱۴۰۱	۱۱۱۱ نفر
تعداد کل فارغ التحصیلان متوسطه مرکز (کاردانش، فنی و حرفه‌ای و سنجش مهارت) تا پایان سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱	۸۷۶۸ نفر
تعداد فارغ التحصیلان علمی کاربردی	۳۶۸۰ نفر
تعداد کل فارغ التحصیلان آموزش های رسمی (کاردانش، فنی و حرفه‌ای، علمی کاربردی و سنجش مهارت)	۱۲۴۴۸ نفر

آمار فارغ التحصیلان آموزش‌های رسمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

بروندادهای پژوهشی

۳

در این جا گزارشات نهایی و تعدادی از مقالات و نشریاتی که توسط همکاران این مرکز در دوره مورد نظر (پاییز ۱۴۰۱) منتشر شده و در اختیار خبرنامه قرار گرفته است، معرفی می‌شود.

از جمله بروندادهای شاخص این مرکز در فصل پاییز امسال برگزاری هفته پژوهش بود. در برگزاری این هفته آنچه به چشم می‌خورد، بروز بودن و کاربردی بودن عناوین سخنرانی بود که از بخش‌های مختلف تحقیقاتی این مرکز ارائه شد. این مراسم از ۱۲ تا ۱۶ آذر به مدت ۵ روز و با ارائه ۲۲ مورد سخنرانی علمی برگزار شد.

طرح‌ها و پروژه‌های پژوهشی که گزارشات نهایی آن‌ها منتشر شده است

مدیریت مصرف آب و برنامه ریزی مناسب آبیاری در تولید گندم در استان همدان، با مسئولیت اجرایی: علی قدمی فیروزآبادی
بررسی و انتخاب سامانه مناسب آبیاری و آرایش کشت در محصول گندم در استان همدان با مسئولیت اجرایی: علی قدمی فیروزآبادی
ارزیابی حوزه آبخیز معرف و زوجی گنبد استان همدان (نشریه فنی)، در واحد تحقیقات آبخیزداری با مسئولیت اجرایی دکتر هادی نظری پویا
نام‌گذاری و آزادسازی دو هیبرید منورم مقاوم به بیماری ریزومانیا و نماتد سیستمی چغندرقد: نیکا (SBSI 068) و تارا (SBSI 069) (نشریه فنی)، در بخش تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد با مسئولیت اجرایی دکتر مهدی حسنی
غربال مولکولی و تهیه فامیل‌های تمام خواهری برای مقاومت به بیماری‌های غالب و ارتقاء کیفیت در جمعیت‌های اصلاحی چغندرقد، در بخش تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد با مسئولیت اجرایی دکتر حمزه حمزه
تهیه و ارزیابی هیبریدهای متحمل به خشکی از منبع گرده‌افشان‌های دابل هاپلوئید متحمل به خشکی چغندرقد، در بخش تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد با مسئولیت اجرایی دکتر مهدی حسنی
ارزیابی اثرات تغییر اقلیم بر رویشگاه گونه‌های مهم مرتعی ایران بر پایه مدل پیش‌بینی اقلیم (استان همدان)، در بخش تحقیقات جنگل و مرتع با مسئولیت اجرایی دکتر قاسم اسدیان
بررسی سازگاری و تعیین ارزش زراعی (VCU) در ارقام گندم نان زمستانه و بینابین، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر مهرداد چائی‌چی
بررسی پایداری عملکرد دانه در لاین‌های امیدبخش گندم نان زمستانه و بینابین در شرایط آبیاری نرمال و تنش خشکی پس از مرحله گلدهی در مناطق سرد کشور (ERWYT-C98)، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر مهرداد چائی‌چی
ارزیابی ژنوتیپ‌های گندم نان زمستانه و بینابین در آزمایش یکنواخت مقایسه عملکرد دانه در شرایط آبیاری نرمال و تنش خشکی در اقلیم سرد کشور (PRWYT-C1400)، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر مهرداد چائی‌چی
ارزیابی اثرات رقم و تاریخ کاشت بر بهره‌وری آب در سیب‌زمینی به روش فراثلیل، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر خسرو پرویزی
بررسی و مقایسه عملکرد علوفه تعدادی از جمعیت‌های بهبودیافته و اکوتیپ‌های اسپرس زراعی ایران در مرحله سازگاری، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر مهدی متقی
ارزیابی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپ‌های امیدبخش گندم نان در آزمایشات یکنواخت سراسری اقلیم سرد و معتدل دیم، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی مهندس فرشته سیف
ارزیابی عملکرد و پایداری ارقام و لاین‌های گندم نان زمستانه و بینابین در آزمایش مقایسه عملکرد پیشرفته سراسری اقلیم سرد کشور در شرایط آبیاری نرمال و تنش خشکی پس از مرحله گلدهی (ARWYT-C99)، در بخش تحقیقات علوم زراعی و باغی با مسئولیت اجرایی دکتر مهرداد چائی‌چی
تعیین آب کاربردی آلو در کشور، در بخش تحقیقات فنی و مهندسی با مسئولیت اجرایی سید معین‌الدین رضوانی

مقالات و سایر کارهای پژوهشی که توسط اعضای این مرکز منتشر شده است

<p>ساخت اپلیکیشن آفات سیر، توسط حسین نوری، سمیه الهویسی و مریم فروزان در انتشارات مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی</p>
<p>ارزیابی بیلان انرژی و اثرات زیست محیطی نظام تولید چغندرقد با استفاده از تکنیک ارزیابی چرخه (مطالعه موردی: شهرستان پیرانشهر)، توسط: معروف خلیلی و حمزه حمزه در مجله دانش کشاورزی و تولید پایدار</p>
<p>غربال لاین های اوتا پپ چغندرقد از نظر مقاومت به پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه، توسط حمزه حمزه، مهدی حسنی و حامد منصوری در مجله چغندرقد</p>
<p>Assessment of spatiotemporal changes of the length and starting date seasons in the west of Iran, by Hadi Nazari-pouya, Sarita Gajbhiye Meshram, Reza Bahramloo, Mehdi Sepehri, Sk Ajim Ali, Nand Lal Kushwaha, Mahboobeh Kiani Harchegani, Jes^o Rodrigo-Comino: Acta Geophysica</p>
<p>بررسی تنوع ژنتیکی و وراثت پذیری برخی ویژگی های گل در ژنوتیپ های مختلف داوودی، توسط بهروز مرادی عاشور، خسرو پرویزی و محمد حسین عظیمی در مجله علوم باغبانی</p>
<p>راهبرد مدیریت تلفیقی تغذیه سیب زمینی در کشت های تأخیری، توسط علیرضا محمدی و خسرو پرویزی در مجله علوم کاربردی سیب زمینی</p>
<p>اثر کاربرد پلیمر سوپرچاذب و عمق کاشت بر عملکرد، غده کل و قابل فروش در سه رقم سیب زمینی در کشت پاییزه، توسط سعیده صلواتی، سیدعلیرضا ولدآبادی، خسرو پرویزی، سعید سیف زاده و اسماعیل حدیدی ماسوله در مجله فناوری تولیدات گیاهی</p>
<p>سیب زمینی رقم "تکتا" با پتانسیل عملکرد بالا، متوسط دیررس و مناسب کشت بهاره، توسط داود حسن پناه، احمد موسی پورگرگی، خسرو پرویزی، امیر هوشنگ جلالی و کوروش شجاعی نوفرست در مجله علوم کاربردی سیب زمینی</p>
<p>GGE biplot vs. AMMI analysis of promising sorghum lines in the warm-temperate regions of Iran, by: Azim Khazaei, Farid Golzardi, Masoud Torabi, Mohammad Taghi Feyzbakhsh, Ali Azarinasrabad, Leyla Nazari, Ahmad Ghasemi & Mehdi Mottaghi, Journal: journal of crop improvement</p>
<p>بررسی تأثیر تاریخ کاشت هیبریدهای گروه های مختلف رسیدگی ذرت بر عملکرد کمی و کیفی علوفه در منطقه همدان، توسط مهدی متقی در مجله پژوهش های کاربردی زراعی</p>
<p>ارزیابی اثرات کم آبیاری بر کارآیی مصرف آب و برخی شاخص های رشد سیب زمینی در حضور کودهای زیستی، توسط احمد نعمتی، *محمدعلی ابوطالبیان، مهرداد چائی چی در مجله تولید گیاهان زراعی</p>
<p>Economic and technical feasibility of replacing conventional combines with a new straw crusher combine, by: Mohammad Ali Rostami, Mohammad Shaker and Mohammad Reza Bakhtiari, Journal: Agricultural Engineering International: CIGR Journal</p>
<p>تبخیر و تعرق و ضریب گیاهی خیار گلخانه ای در منطقه همدان، توسط سید معین الدین رضوانی، قاسم زارعی و حمیدرضا سالمی در مجله نشریه آبیاری و زهکشی ایران</p>
<p>ارزیابی اقتصادی اثر به کارگیری روش های مختلف خاک ورزی و تناوب زراعی در کشت گندم، توسط سید محسن سیدان و احمد حیدری در نشریه ماشین های کشاورزی</p>
<p>"Digital Agriculture in Iran: Use Cases, Opportunities, and Challenges" In "Digital Agriculture, Methods and Applications" review (Chapter Book), by sayed Moinedin Rezvani, In: Agricultural Engineering research Institute</p>
<p>کتاب مدیریت جامع سیر (از مزرعه تا انبار)، توسط فریبا بیات، امیر ارجمندیان، مهناز ختار، احمد حیدری، سید معین الدین رضوانی، آرژنگ جاهدی ترک و محمد حسین عالم خورام در مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشور</p>
<p>مروری بر مدل های سامانه های شبیه سازی محصول و کنترل خرداقلیم گلخانه ای (فصلی از کتاب)، توسط سید معین الدین رضوانی در مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشور</p>
<p>بررسی حجم آب کاربردی، بهره وری فیزیکی و اقتصادی آب در باغات انجیر کشور- علی قدمی فیروزآبادی؛ فریبرز عباسی؛ مهدی جوزی؛ بهروز ابوالپور؛ نادر کوهی؛ امیر اسلامی؛ پیمان ورجاوند؛ ابوالفضل ناصری</p>

برنامه‌های ترویجی

۴

باغی، زراعی و دامی استان برخوردارند مانند: لزوم بهبود کمی و کیفی محصول باغات میوه و کاهش دورریز محصول، نقش استفاده بهینه و به‌هنگام از کودهای شیمیایی و آلی برای بهبود کمی و کیفی محصول مزارع و لزوم رعایت نکات بهداشتی در مراکز پرورش دام‌های سنگین پرداخته خواهد شد.

۱- برنامه یاوران تولید «بهبود روش‌های مدیریت قبل، حین و پس از برداشت میوه از باغات سیب»

زمان اجرا: ۱۴۰۱/۷/۱۰ - مکان اجرا: تویسرکان - فرس‌فج

در این برنامه که با حضور آقای مهندس فرزاد گودرزی (عضو هیأت علمی بخش تحقیقات فنی - مهندسی) و کارشناسان مدیریت جهاد کشاورزی تویسرکان و جمعی از باغداران منطقه برگزار شد، پس از اطلاع از مشکلات و مسائل باغداران گرامی، موارد زیر برای بهبود کمی و کیفی محصول برداشتی بیان شد:

الف- لزوم تجدید نظر در روش‌های نامناسب مدیریت قبل از برداشت باغ سیب: کاهش باردهی درختان میوه از مشکلات شایع در باغات منطقه است که علت اصلی آن عدم آبیاری مناسب و یا عدم استفاده به‌موقع و صحیح از کودهای شیمیایی است. برای حل این مشکل و بهبود باردهی درختان، علاوه بر توجه به آبیاری کافی و به‌هنگام

با توجه به اهمیت فعالیت‌های ترویجی و ارتباط بین تحقیقات - بخش‌های اجرایی و بهره‌برداران، برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های ترویجی در فصل پاییز سال ۱۴۰۱، با قدرت و جدیت پیگیری شده است. به طوری که با وجود سرد شدن هوا و کاهش امکان تردد به مناطق مختلف استان، مجموعاً ۳۵ برنامه در گروه‌های تخصصی مختلف شامل: زراعی و باغی (۷ برنامه)، گیاه‌پزشکی (۵ برنامه)، دامپروری (۷ برنامه)، اقتصادی، اجتماعی (۱ برنامه)، منابع طبیعی (۵ برنامه)، آب و خاک (۴ برنامه) و فنی - مهندسی (۶ برنامه) در شهرستان‌های مختلف استان همدان از جمله: فامنین، ملایر، بهار، نهاوند، رزن، کبودرآهنگ، تویسرکان و اسدآباد به اجرا درآمده است که با توجه به استقبال بهره‌برداران و اعلام رضایت مسئولان و کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان همدان از برنامه‌های اجراشده، مطمئناً اثرات مطلوبی بر بهبود بازدهی بخش‌های کشاورزی، دامداری و منابع طبیعی استان خواهد داشت.

با توجه به تعدد برنامه‌های اجراشده یاوران تولید و عدم امکان انعکاس کامل آن‌ها در این خبرنامه، در ادامه به سه مورد از برنامه‌های یاوران تولید که از اهمیت بالایی در بهبود شرایط

اجرا (آقای مهندس شعبانی) با حضور تعداد قابل توجهی از کشاورزان منطقه اجرا و مسائل و راه‌حل‌های زیر بیان شد:

الف- عدم آگاهی بهره‌برداران از نقش مهم تقسیط کودهای شیمیائی متناسب با دوره رشد گیاه و میزان و نحوه مصرف آن‌ها: با توجه به اهمیت استفاده از کودهای شیمیائی ماکرو در افزایش عملکرد مزارع، لزوم تقسیط کودهای نیتروژنه و فسفره متناسب با مراحل رشد گیاه به منظور جلوگیری از هدررفت کودهای نیتروژنه به صورت آبشویی یا تصعید گازی و هدررفت کودهای فسفاته به دلیل تثبیت و نامحلول شدن در خاک مورد اشاره قرار گرفت. هم‌چنین بر اهمیت استفاده از کودآبیاری آن‌ها به جای استفاده به صورت سرک در خاک تأکید شد.

ب- عدم بهره‌گیری کافی از کودهای شیمیائی میکرو و کودهای آلی: با توجه به آهکی بودن بخش عمده خاک‌های استان همدان و اهمیت کاربرد برخی از اسیدهای آلی نظیر: اسید هیومیک در کاهش اسیدیته خاک و انحلال فسفر و عناصر ریزمغذی در خاک‌های آهکی، استفاده از کودهای آلی اسید هیومیک و اسید فولویک به صورت بذرمال و ترکیب با خاک در جهت افزایش کارائی جذب عناصر غذائی در خاک‌های آهکی پیشنهاد شد. هم‌چنین بر لزوم محلول‌پاشی عناصر غذائی ریزمغذی (میکرو) و استفاده از کلات‌های عناصر ریزمغذی به صورت مصرف خاکی تأکید شد.

۳- برنامه یاوران تولید «بهبود وضعیت بهداشتی گاو‌داری‌های استان همدان»

زمان اجرا: ۱۴۰۱/۹/۲۸ - مکان اجرا: شهرستان اسدآباد
در این برنامه که با حضور آقای مهندس حسین شفیعی ورزیه (کارشناس واحد تحقیقات دامپروری)، نمایندگان

درختان، باید در زمان مناسب نسبت به محلول‌پاشی باغات با کود کلرور کلسیم مطابق دوز تعیین شده، اقدام کرد.

ب- لزوم بهبود مدیریت برداشت و پس از برداشت میوه سیب: یکی از مهم‌ترین مشکلات بخش باغداری کشور، نسبت بالای تلفات و دورریز میوه است که علاوه بر افزایش بهای میوه در بازار مصرف، به‌طور غیر مستقیم سبب هدررفت نهاده‌های تولید می‌شود. این در حالی است که از طریق آموزش باغداران و اصلاح روش‌های برداشت، امکان کاهش تلفات و دورریز سیب درختی در سراسر زنجیره پس از برداشت (از باغ تا میادین و مغازه‌های عرضه میوه) با کم‌ترین هزینه وجود دارد. در این زمینه آموزش شناسایی زمان مناسب برداشت میوه (براساس رنگ پس‌زمینه میوه، استحکام بافت میوه، قدرت اتصال میوه به شاخه، رنگ بافت داخلی میوه و آزمون طعم)، آموزش روش صحیح برداشت سیب به‌منظور کاهش آسیب‌های مکانیکی به میوه و شاخه و لزوم خنک نگه‌داشتن میوه برداشت‌شده به طرق مختلف و آموزش روش‌های آماده‌سازی میوه‌های بالغ که هنوز کاملاً نرسیده‌اند، برای ارسال به سردخانه و میوه‌های کاملاً رسیده برای ارسال به بازارهای مصرف تازه‌خوری قابل ذکر هستند.

۲- برنامه یاوران تولید «روش‌های بهینه کوددهی شیمیائی و آلی مزارع»

زمان اجرا: ۱۴۰۱/۸/۲۵ - مکان اجرا: شهرستان رزن، مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان

در این برنامه که با حضور آقای دکتر مهدی احمدیان (سرپرست واحد تحقیقات خاک و آب) و نماینده بخش

خشک کردن جایگاه به منظور پیشگیری از ناهنجاری متابولیکی لنگش که باعث کاهش شیردهی دام می‌شود، ضروری است.

ب- بهبود برنامه نگهداری گوساله‌های تازه متولدشده برای رشد بهینه و پیشگیری از بیماری: با توجه به اهمیت گوساله‌ها در چرخه اقتصادی گاوداری و تأمین نیاز کشور در آینده به لبنیات و گوشت، بهبود وضعیت نگهداری گوساله‌های تازه متولدشده ضروری است. در همین زمینه خوراندن آغوز در ساعات اولیه تولد، خشک بودن بستر گوساله و رعایت تهویه در گوساله‌دانی باید مورد توجه قرار گیرد.

معاونت امور دام سازمان جهاد کشاورزی استان همدان و مدیریت جهاد کشاورزی اسدآباد (آقای مهندس رمضان اکبری و خانم مهندس فرازی) و نماینده مدیریت ترویج (آقای مهندس صوفی) در یکی از گاوداری‌های نیمه‌صنعتی استان با ظرفیت ۵۰ رأس گاو شیرده انجام گرفت، مشکلات زیر مشاهده و در هر مورد راه‌حل متناسب ارائه شد:

الف- نبود حوضچه ضدعفونی در درب ورودی گاوداری و عدم تهویه مناسب جایگاه‌ها: با توجه به اهمیت رعایت موارد بهداشتی در بهبود سلامت دام‌ها و پیشگیری از بیماری آن‌ها، استفاده از حوضچه ضدعفونی جلوی درب ورودی گاوداری، استفاده از ماده ضدعفونی به‌منظور پیشگیری از ورم پستان بعد از شیردوشی گاوها و تهویه و

فعالیت‌های آموزشی

۵

اداره آموزش بهره‌برداران کشاورزی:

این اداره، اجرای آموزش بهره‌برداران کشاورزی استان همدان را بر عهده دارد و در فصل پائیز دوره‌های آموزش مهارتی بهره‌برداران کشاورزی به تعداد ۳۷ عنوان را برگزار کرده است که عبارتند از: برای ۱۲ نفر به مدت ۲۱۶ نفر ساعت تعاون روستایی استان همدان، برای ۱۱ نفر به مدت ۱۹۸ نفر ساعت مدیریت امور عشایر، برای ۲۰ نفر به مدت ۳۶۰ نفر ساعت کمیته امداد استان همدان، برای ۳۵۶ نفر به مدت ۳۲۱۶۰ نفر ساعت کارکنان وظیفه نیروهای مسلح استان همدان، برای ۱۲۴ نفر به مدت ۲۱۱۸ نفر ساعت بیمه محصولات کشاورزی برای کشاورزان.

برگزاری دوره آموزش بهره‌برداران

اداره آموزش کارکنان (ضمن خدمت):

این اداره در فصل پائیز در راستای افزایش تولید در مزارع دیم، دوره ویژه و تخصصی دیم‌کاری گیاهان دارویی را به صورت حضوری برای کارشناسان پهنه (طرح جهش تولید) به تعداد ۹۹ نفر در آذرماه برگزار کرد. این اداره هم‌چنین دوره‌های اصول کارگزینی (ویژه کارشناسان امور اداری)، بستن حساب‌های سال مالی (ویژه کارشناسان امور مالی)، قانون حفظ کاربری اراضی (ویژه کارشناسان امور اراضی)، نحوه کاشت، داشت و احداث باغ انگور به روش داریستی (ویژه کارشناسان باغبانی)، اصلاح نژاد گاوهای آمیخته (ویژه کارشناسان امور دام) و دوره ARC-GIS (ویژه کارشناسان فناوری اطلاعات - تحلیل‌گر سیستم) را به صورت حضوری برگزار کرده است. ضمناً دوره تخصصی تکثیر و پرورش قورباغه به صورت ویناری برای ۱۳ نفر (ویژه کارشناسان شیلات) برگزار شده است.

برگزاری دوره قانون حفظ کاربری اراضی (کارشناسان امور اراضی)

فعالیت‌های دانش بنیان و قراردادهای پژوهشی

۶

شرکت پژوهش بذر اکباتان (سهامی خاص، دانش بنیان)

شیمیایی از دیگر گروه‌ها قابل تمایز بوده و دارای یکنواختی کافی بوده و طی روند تکثیر، این خصوصیات در آن‌ها پایدار می‌ماند. این هدف در طی مراحل تکثیر طبقات مختلف بذر (Seed classes) و براساس معیارهای مصوب (استانداردهای ملی بذر هر محصول) محقق می‌شود.

بنابراین با توجه به اهمیت و ضرورت توسعه برنامه‌های تولید بذر و تأمین بذر مورد نیاز دیم‌زارهای اقلیم سرد کشور و به‌ویژه استان همدان با سطح زیر کشت ۳۲۰.۰۰۰ هکتار برای ارقام مختلف گندم و جو دیم که سالیانه حدود ۵۰.۰۰۰ تن می‌باشد و با توجه به سیاست‌های سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی مبنی بر برون‌سپاری بخشی از وظایف تخصصی خود به شرکت‌های دانش بنیان،

شرکت پژوهش بذر اکباتان در یک نگاه:

بذر به‌عنوان اندام اصلی تکثیر و بقای گیاهان و مهم‌ترین نهاده در فرایند تولید محصولات زراعی محسوب می‌شود. بذر اصلاح‌شده ابزاری برای انتقال فناوری‌های نوین تولید محصول و عاملی بنیادین برای تحقق امنیت غذایی و پایداری تولید محصولات به حساب می‌آید، از این رو ابزاری مناسب برای بهبود سریع کشاورزی محسوب می‌شود.

اهداف برنامه تولید، کنترل و گواهی بذر:

هدف این برنامه، تأمین کافی بذر دارای کیفیت مطلوب از یک رقم اصلاح‌شده (Variety) می‌باشد. بنا به تعریف، رقم اصلاح‌شده گروهی از گیاهان است که با توجه به خصوصیات ظاهری، فیزیولوژیکی، سیتولوژیکی و

با توجه به برنامه‌ریزی‌های به‌عمل آمده، در حال حاضر این شرکت یکی از وسیع‌ترین سایت‌های تولید بذر پرورش کشور را دارا می‌باشد. به‌طوری‌که طی پنج سال فعالیت علاوه بر تأمین بذر پایه مورد نیاز شرکت‌های تولید بذر استان همدان، از سال ۱۴۰۰ به بعد بخشی از نیازهای سایر استان‌های سردسیر به بذر پرورشی ۲ را نیز تأمین می‌کند.

این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۳۰ با شماره ۱۲۳۷۳ به ثبت رسیده است.

موضوع فعالیت شرکت:

تولید هسته اولیه طبقات مختلف بذور گیاهان زراعی و نهال (فروش و بازاریابی، تحقیق و توسعه در زمینه کشاورزی و صنایع وابسته و تولید گیاهچه و پیوندک)،

کالا و خدمات ارزیابی شده (مجوزهای رسمی تأییدشده توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری) و

تولید ارقام جدید گندم و جو با عملکرد و سازگاری بالا.

فعالیت‌های این شرکت از سال زراعی ۹۸-۱۳۹۷ با اجاره

۴۰ هکتار زمین از بخش خصوصی و ۱۵ هکتار زمین دیم

از مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان

همدان واقع در ایستگاه تحقیقات کشاورزی تجرک و

به‌صورت قرارداد مشارکتی شروع شد.

کلیه فعالیت‌های تولید بذر شرکت از مراحل کاشت،

داشت و برداشت تحت نظارت مستقیم مؤسسه تحقیقات

ثبت و گواهی بذر و نهال و مؤسسه تحقیقات کشاورزی

دیم کشور می‌باشد و هر ساله براساس نیازهای اعلام‌شده

توسط کمیته بذر استان همدان، سطح زیرکشت ارقام

مناسب اقلیم سرد کشور تعیین می‌شود.

نمایی از مراحل مختلف رشدی مزارع پرورشی ۱ (هزار خوشه) گندم و جو

سطح زیرکشت و میزان تولید هسته‌های اولیه بذری ارقام "گندم و جو دیم" در طبقه بذری پرورشی طی پنج سال زراعی											
۱۴۰۱-۱۴۰۲		۱۴۰۰-۱۴۰۱		۱۳۹۹-۱۴۰۰		۱۳۹۸-۱۳۹۹		۱۳۹۷-۱۳۹۸		رقم	محصول
هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم		
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۵	۱۴۰۰	سرداری	گندم
۰/۷	۱۲۰۰	۰/۷۲	۱۲۰۰	۱/۱	۱۴۲۰	۱	۷۰۰	۰/۶	۷۰۰	صدرا	
۰/۷	۱۷۰۰	۰/۷۲	۹۵۰	۱/۱	۸۰۰	۰/۷۵	۷۰۰	۰/۶	۷۰۰	هشترود	
۰/۷	۱۳۵۰	۰/۷۲	۹۲۵	۱/۱	۴۵۰	۰/۵	۴۰۰	۰/۳	۴۰۰	باران	
۲/۱		۴۲۵۰		۳۰۷۵		۳/۳		۳۲۰۰		جمع	
۰/۵	۳۴۶۵	۱/۵	۳۵۱۰	۲/۱	۳۵۹۰	۲/۵	۰	۰	۰	آبیدر	جو
۰/۵	۱۶۲۰	۰/۷۲	۱۴۴۰	۱	۱۹۸۰	۱/۲	۰	۰	۰	سهند	
۰/۵	۱۴۴۰	۰/۷۲	۱۱۱۲	۱/۱	۱۴۸۰	۱/۲	۰	۰	۰	انصار	
۰/۵	۱۳۵۰	۰/۷۲	۱۲۴۰	۰/۹	۶۳۰	۱/۲	۰	۰	۰	قافلان	
۰/۵	۱۴۴۰	۰/۷۲	۵۰۰	۰/۶	۱۵۵	۰/۲۵	۰	۰	۰	آرتان	
۰/۵	۵۴۰	۰/۲۵	خوشه	۰/۰۱	۰	۰	۰	۰	۰	آردا	
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	آیدین	
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	باریش	
۳/۰۴		۹۸۵۵		۷۸۰۲		۵/۷۱		۷۸۳۵		جمع	

سطح زیر کشت و میزان تولید هسته‌های اولیه بذری ارقام " گندم و جو دیم" در طبقه بذری پرورشی ۲ طی پنج سال زراعی											
۱۴۰۱-۱۴۰۲		۱۴۰۰-۱۴۰۱		۱۳۹۹-۱۴۰۰		۱۳۹۸-۱۳۹۹		۱۳۹۷-۱۳۹۸		رقم	محصول
هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم	هکتار	کیلوگرم		
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰۰۰	۱۰/۶	۲۳۵۰۰	۱۷	سرداری	گندم
۸	۱۲۳۵۰	۹	۱۰۰۰۰	۱۰	۴۵۵۰	۵/۸	۲۴۸۰۰	۱۸	صدرا		
۱۲	۱۰۵۵۰	۸	۲۷۰۰	۵	۴۶۰۰	۵/۷	۰	۰	هشترود		
۴	۱۰۸۵۰	۸	۳۵۰۰	۳	۱۸۰۰	۲/۸	۰	۰	باران		
۲۴	۳۳۷۵۰	۲۵	۱۶۲۰۰	۱۸	۲۰۹۵۰	۲۵	۴۸۳۰۰	۳۵		جمع	
۱۹	۱۰۹۸۰	۲۰	۷۹۲۰	۲۷	۴۲۰۰	۳۸	۰	۰	۰	آبیدر	جو
۱۱	۷۴۷۰	۸	۱۱۲۵	۱۴	۶۶۰۰	۴/۵	۰	۰	۰	سهند	
۱۲	۱۲۴۶۵	۱۳	۱۳۲۳۰	۱۱	۵۷۰۰	۵	۰	۰	۰	انصار	
۸	۴۴۱۰	۱۱	۴۱۸۵	۵	۰	۰	۰	۰	۰	قافلان	
۹	۴۸۱۰	۴/۵	۳۱۵	۱	۰	۰	۰	۰	۰	آرتان	
۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	آردا	
۶۳	۴۰۱۳۵	۵۶	۲۶۷۷۵	۵۸	۱۶۵۰۰	۴۷/۵	۰	۰	۰	جمع	

معرفی همکاران مرکز

دکتر کیوان صفی‌خانی

پایه و اساس هر سازمان را نخست نیروی انسانی آن تشکیل می‌دهد. از این رو در این قسمت از خبرنامه به معرفی همکاران مرکز اقدام شده است. با معرفی همکاران ضمن آگاهی‌رسانی در مورد سوابق شخصی و علمی افراد، زمینه‌ای برای همکاری‌های علمی و تخصصی بیش‌تر بین خوانندگان خبرنامه فراهم می‌شود. هم‌چنین امید است که این اقدام گامی در جهت قدردانی از زحمات این همکاران باشد.

در این شماره، آقای دکتر کیوان صفی‌خانی یکی از پیشکسوتان مرکز معرفی می‌شود.

زمینه تخصصی و مهارت‌های فنی:

تاکسونومی، بیوسیتماتیک و اکولوژی گیاهی. مطالعات فلوریستیک، جامعه‌شناسی گیاهی (فیتوسوسیولوژی) شامل: تعیین واحدهای جامعه‌شناختی گیاهی و تهیه نقشه جوامع گیاهی، ارزیابی و تعیین جایگاه حفاظتی گیاهان براساس معیارهای IUCN، راه‌اندازی و تأسیس هرباریوم، مطالعات بیوسیتماتیک گیاهی براساس نشانگرهای مولکولی.

کیوان صفی‌خانی، متولد سال ۱۳۴۸ در خرمشهر استان خوزستان، عضو هیأت‌علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان، رئیس بخش تحقیقات جنگل و مرتع و مسئول هرباریوم

k.safikhani@areeo.ac.ir
ksafikhani487@gmail.com

ایشان تحصیلات دوره متوسطه را در شهر همدان به پایان رساند و در سال ۱۳۶۷ در مقطع کارشناسی دانشگاه ارومیه

از جمله نتایج کارهای پژوهشی وی می توان به جمع آوری و شناسایی فلور استان همدان و تأسیس هرباریوم مرکز همدان با بیش از ۹۰۰۰ نمونه گیاهی شامل: ۱۶۷۳ گونه گیاهی از ۵۱۳ جنس و ۹۳ خانواده؛ تدوین فلور مصور استان همدان؛ تعیین جایگاه حفاظتی گونه های گیاهی انحصاری و نادر ایران در استان همدان براساس معیارهای IUCN؛ جمع آوری بذور گیاهان مرتعی، جنگلی، دارویی، انحصاری و نادر استان همدان برای تقویت بانک ژن منابع طبیعی ایران؛ بررسی شرایط اکولوژیک رویشگاه های ماندابی استان همدان؛ بررسی بوم - جامعه شناسی گیاهی مناطق جنگل گیان نهاوند و گله بر اسدآباد؛ معرفی ۲ گونه و یک زیرگونه جدید از جنس *Scutellaria L.* برای فلور جهان و گزارش یک گونه از جنس *Dianthus L.* برای فلور ایران؛ تهیه اطلس رنگی گیاهان منطقه حفاظت شده خان گرمز به سفارش اداره کل محیط زیست استان همدان؛ معرفی فلور، اشکال زیستی و کورولوژی گیاهان مناطق گیان نهاوند، لشگردر ملایر، خان گرمز، گاماسیاب نهاوند، فلور ماندابی استان همدان و همکاری در راه اندازی باغ گیاهان دارویی بوعلی سینا و ... اشاره داشت. ایشان به واسطه تلاش در زمینه تأسیس هرباریوم مرکز همدان و هم چنین به عنوان مجری طرح نمونه کشوری در زمینه منابع طبیعی از وزرای وقت جهاد کشاورزی لوح تقدیر دریافت کرده و در چند نوبت به عنوان محقق نمونه انتخاب شده است.

در رشته زیست شناسی - علوم گیاهی به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۷۱ فارغ التحصیل شد. در سال ۱۳۷۲ با اخذ امریه از وزارت جهاد سازندگی، دوره خدمت سربازی خود را در مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام استان همدان در بخش تحقیقات منابع طبیعی با اجرای طرح های تحقیقاتی سپری کرد. در شهریور سال ۱۳۷۴ به عنوان کارشناس بخش تحقیقات منابع طبیعی به استخدام مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام استان همدان درآمد و با ادامه اجرای طرح های تحقیقاتی در زمینه گیاه شناسی از جمله: طرح جمع آوری و شناسایی فلور استان همدان، هرباریوم مرکز راه اندازی و تأسیس کرد و طی چند فاز ادامه دار به تکمیل آن پرداخت.

در سال ۱۳۸۰ درجه کارشناسی ارشد رشته زیست شناسی گرایش سیستماتیک گیاهی را از دانشگاه اصفهان اخذ کرده و در سال ۱۳۸۲ به عضویت هیأت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی درآمد.

وی از سال ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۱ به عنوان رئیس بخش تحقیقات جنگل و مرتع مرکز منصوب شد. سپس در سال ۱۳۹۱ در رشته دکتری سیستماتیک گیاهی دانشگاه اصفهان پذیرفته شد و به ادامه تحصیل پرداخت. در سال ۱۳۹۵ مجدداً به سرپرستی بخش تحقیقات جنگل و مرتع منصوب و پس از فراغت از تحصیل در مقطع دکتری در سال ۱۳۹۷ به عنوان رئیس این بخش منصوب شد که تاکنون در این پست مشغول به ادامه خدمت می باشد.

چکیده ای از نتایج دوران کاری حرفه ای وی شامل: ۳۵ عنوان پروژه تحقیقاتی پایان یافته فروست دار، ۶ پروژه تحقیقاتی در دست اجرا، ارائه ۲۰ عنوان مقاله علمی - پژوهشی منتشر شده و ۴۶ مقاله همایشی است.

رویدادهای خبری

الف- رویدادهای علمی

۱- ارزیابی علمی و اجرایی پروژه‌های در دست اجرا در تاریخ ۱۰ مهرماه ۱۴۰۱ اعضای کمیته فنی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی به منظور ارزیابی علمی و اجرایی از پروژه‌های در دست اجرای محققین در ایستگاه تحقیقاتی اکباتان بازدید به عمل آوردند. در این بازدید نسبت به اجرای پروژه‌های در دست اجرا، هر یک از افراد نظرات خود را بیان کرده و در پایان آقای دکتر قدمی فیروزآبادی معاون محترم پژوهشی مرکز، جمع‌بندی نظرات را اعلام کردند.

بازدید و ارزیابی علمی - اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های مرکز

۲- ثبت فناوری مارکر مولکولی

دستاورد دانش‌بنیان "دکتر مهدی حسنی"، عضو هبأت علمی بخش تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان: آقای دکتر مهدی حسنی در نتیجه پژوهش‌های علمی در مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان و فرصت مطالعاتی در دانشگاه پادووا کشور ایتالیا برای اولین بار (در دنیا) موفق به ثبت "فناوری نشانگر مولکولی SNP برای مقاومت به بیماری پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه و طوقه چغندرقد (solaniRhizoctonia)" شده‌اند. این نشانگر در تسریع و دقت بیش‌تر اصلاح ژنتیکی ارقام، تأثیر به‌سزایی خواهد داشت.

لازم به ذکر است که نتایج این یافته در مجله Biology با مشخصات زیر به چاپ رسیده است:

Development of an SNP Assay for Marker-Assisted Selection of Soil-Borne Rhizoctonia solani AG-2-2-IIIB Resistance in Sugar Beet. 2022. Biology, 11 (1): 49.

۳- به گزارش روابط عمومی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان، سی‌امین دوره ارزش‌یابی طرح‌های تحقیقاتی بخش تحقیقات جنگل و

شدن و استخراج نتایج حاصله، پیشنهادات ارزشمندی ارائه کردند.

در پایان جلسه جناب آقای دکتر محمد یزداندوست همدانی ریاست محترم مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان ضمن تشکر و قدردانی از فرایند مستمر ارزش‌یابی طرح‌های تحقیقاتی توسط مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور، حمایت بیشتر مؤسسه در زمینه تأمین نیروی متخصص و تخصیص اعتبارات بیشتر برای اجرای بهتر پروژه‌های تحقیقاتی بخش تحقیقات جنگل و مرتع را خواستار شدند.

لازم به ذکر است که بخش تحقیقات جنگل و مرتع استان همدان از سال ۱۳۷۲ با اجرای پروژه‌های تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف گیاه‌شناسی، گیاهان دارویی، جنگل، مرتع، بیابان و حفاظت و حمایت نقش مؤثری در پیشبرد اهداف منابع طبیعی در استان و کشور دارد.

ب- رویدادهای آموزشی - فرهنگی

هم‌زمان با شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، هنرستان وابسته کشاورزی شهید غلامی با پذیرش ۲۲ نفر دانش‌آموز شاخه کاردانش کشاورزی در رشته تحصیلی "کشت و پرورش گیاهان جالیزی" با حضور ریاست محترم مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و مسئولین مربوط افتتاح شد.

۱- آموزش باغداران

برگزاری دوره آموزشی ویژه باغداران

بنا به گزارش روابط عمومی مرکز در تاریخ ۱۴۰۱/۸/۳۰ دوره آموزش کنترل آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز باغات با حضور تعداد ۸۵ نفر از باغداران شهرستان همدان در محل سالن کنفرانس مرکز تحقیقات و آموزش

مرتع این مرکز در تاریخ یکشنبه ۲۹ آبان‌ماه ۱۴۰۱ توسط گروه ارزش‌یابی طرح‌های تحقیقاتی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور به ریاست جناب آقای دکتر مرتضی خداقلی با همراهی آقایان دکتر بهنام حمزه، دکتر بهلول عباس‌زاده و سرکارخانم‌ها دکتر سمیرا فراهانی و دکتر فرحناز رشیدی انجام شد.

در این جلسه ابتدا آقای دکتر علی قدمی فیروزآبادی معاون محترم پژوهش و فناوری مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان با بیان اهمیت و جایگاه منابع طبیعی استان و نقش اثرگذار فعالیت‌های مختلف بخش تحقیقات جنگل و مرتع مرکز همدان در استان و کشور، در رابطه با چالش‌های پیش روی این بخش از جمله: کاهش نیروها در سال آینده به‌علت بازنشسته شدن تعدادی از همکاران، نبود تکنسین و نیروی کارگری در بخش و ناکافی بودن بودجه‌های تخصیص‌یافته به پروژه‌های تحقیقاتی، توضیحاتی را ارائه کردند.

دکتر کیوان صفی‌خانی، رئیس بخش تحقیقات جنگل و مرتع استان همدان گزارشی از عملکرد یک‌ساله بخش در زمینه‌های دستاوردهای شاخص، تعداد پروژه‌های تحقیقاتی در دست اجرا و خاتمه‌یافته، مقالات پژوهشی و ترویجی منتشرشده، اجرای برنامه‌های انتقال یافته‌های تحقیقاتی و یاوران تولید، چالش‌های پیش روی بخش تحقیقات جنگل و مرتع در زمینه کمبود نیرو و امکانات ارائه کرد.

در ادامه ۱۱ مورد پروژه تحقیقاتی با گرایش‌های گیاه‌شناسی (۵ پروژه)، گیاهان دارویی (۲ پروژه)، مرتع (۳ پروژه) و حفاظت و حمایت (۱ پروژه) توسط محققین بخش ارائه شد و اعضای گروه ارزش‌یابی با بررسی نقاط قوت و ضعف هر یک از پروژه‌ها، درخصوص بهتر اجرا

غرفه مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان در نمایشگاه پژوهش

۴- مراسم اختتامیه هفته پژوهش در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۶ در محل سالن همایش مرکز با حضور رئیس مرکز، معاونین و سایر همکاران برگزار شد.

در این مراسم از آقای دکتر خسرو پرویزی به عنوان پژوهشگر برگزیده استانی و هم‌چنین از آقایان: دکتر مهرداد چائی‌چی، دکتر حامد منصوری و دکتر احمد حیدری به عنوان پژوهشگران برتر مرکز، دکتر مهدی حسنی به عنوان سخنران برتر و مهندس حمیدرضا شجاعی، مهندس محمد چهارمحالی، مهندس علیرضا سلیمی و مهندس حمداله بیرامی جم به عنوان همیاران برتر پژوهش با اهداء لوح، قدردانی به عمل آمد.

مراسم تقدیر از همکاران مرکز در هفته پژوهش

ج- بازدیدها:

۱- بازدید ریاست محترم مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد

در تاریخ ۲۲ آبان‌ماه ۱۴۰۱، آقای دکتر داریوش فتح‌الله طالقانی رئیس مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد با حضور در مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان از بخش تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقد مرکز بازدید به عمل آورده

کشاورزی استان همدان برگزار شد. آقایان مهندس عزیز باقری و مهندس آژنگ جاهدی و سرکار خانم مهندس مریم بختیاری به‌عنوان مدرسان این دوره، محتوای آموزشی لازم را به بهره‌برداران و شرکت‌کنندگان در کلاس ارائه کردند.

۲- آزمون مهارتی خاص بزرگسالان

برگزاری آزمون‌های مهارتی ارزش‌یابی خاص بزرگسالان به گزارش روابط عمومی مرکز، اولین مرحله از آزمون مهارتی ارزش‌یابی خاص بزرگسالان در فصل پاییز در رشته مهارتی تولید نهال و جنگل‌کاری برگزار شد.

این آزمون در دو بخش نظری و عملی با حضور ۳۲ نفر داوطلب خانم و آقا در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۰ در محل مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی برگزار شد.

۳- گرامیداشت هفته پژوهش

بنا به گزارش روابط عمومی مرکز، به مناسبت هفته پژوهش نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی استان در محل دانشگاه علوم پزشکی همدان برگزار شد.

در این نمایشگاه، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های بخش خصوصی دستاوردهای تحقیقاتی خود را به مدت سه روز از تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۲ در معرض دید علاقمندان گذاشتند. مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان نیز نتایج پژوهش‌های خود را در این نمایشگاه ارائه کرد. هم‌چنین در مراسم افتتاحیه، استاندار محترم استان همدان و هیأت همراه از غرفه مرکز بازدید به عمل آوردند.

در این جلسه، آقای مهندس خشنود اهداف سفر و اجرا کردن مصوبات هیأت امنای سازمان را تشریح و بیان داشت که همگی مراکز، مؤسسات و ایستگاه‌های تحقیقاتی کشور تحت نظارت و مدیریت سازمان تات بوده و تغییر بهره‌بردار و یا سپردن مسئولیت فعالیت‌ها موجب بهبود عملکرد و شکوفایی ایستگاه می‌شود.

آقای دکتر محمودیان نیز با اشاره به باغ ملی گیاه‌شناسی تهران و وجود بیش از ۴۵۰۰ نمونه گیاه دارویی و مرتعی در این باغ، بیان داشتند که انشاءالله در مدت زمان کوتاهی در ایستگاه تحقیقات باغ گیاهان دارویی بوعلی سینای همدان، هم ردیف اعتباری مجزا و هم امکانات فراوانی برای انجام پژوهش‌های علمی و آموزشی از سوی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع ایجاد می‌شود و موجب افزایش عملکرد و بهره‌وری آن خواهد شد. ایشان اشاره کردند که ایجاد فرهنگ شناخت و استفاده از داروهای گیاهی از سطح دانش‌آموزی تا اساتید دانشگاه و همه‌گیر شدن فرهنگ آن بین عموم مردم، از اهداف این سفر و تغییر مدیریت‌هاست. در پایان جلسه، تصمیمات لازم اتخاذ شده و از باغ گیاهان داروئی بازدید به عمل آمد.

بازدید مسئولین سازمان تات از باغ گیاهان دارویی بوعلی سینا

و نسبت به برنامه‌ریزی برای پروژه‌های سال آینده با رئیس و محققین بخش به تبادل نظر پرداختند. هم‌چنین ایشان در دیدار با رئیس مرکز و معاونین ایشان نسبت به قابلیت‌ها و کارهای ملی بخش تأکید داشته و در راستای پیشبرد بهتر امور، مذاکره و پیشنهادهایی را مطرح کردند.

جلسه با رئیس مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در مرکز همدان

۲- بازدید از باغ گیاهان داروئی:

آقای مهندس خشنود مدیر کل دفتر منابع انسانی و تحول اداری سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به‌همراه آقای دکتر نوشاد مدیر کل دفتر خدمات فنی و پشتیبانی سازمان، آقای مهندس فرزین معاون مدیر کل در امور تحول اداری و تشکیلات سازمان، آقای دکتر محمودیان معاون برنامه‌ریزی و پشتیبانی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع در جلسه صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۵ با حضور رئیس، معاونین و مسئولین ادارات تابعه در محل مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان شرکت کردند. هدف این جلسه، اجرایی کردن مصوبات چهلمین جلسه هیأت امنای سازمان مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۲۰ در خصوص تغییر بهره‌بردار و مدیریت ایستگاه تحقیقات کلکسیون ذخایر ژنتیکی (باغ گیاهان دارویی) بوعلی سینا از مرکز همدان به مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور بود.

۳- بازدید علمی دانش آموزی

به گزارش روابط عمومی مرکز در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۱۹ دانش آموزان رشته گیاهان دارویی از شرکت تولید روغن نگین نهاوند بازدید کردند.

در این بازدید علمی، تعداد ۲۰ نفر دانش آموز حضور داشتند که از تمام بخش های شرکت بازدید کرده و با فرایند تولید و روند کار آشنا شدند.

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان

نشانی: همدان، کیلومتر ۵ جاده تهران، کدپستی: ۶۵۱۹۱۴۱۱۷۵

تلفن های مرکز: ۰۸۱ - ۳۴۳۷۳۵۷۸ - ۸۰

پست الکترونیکی مرکز: hamedan@areo.ir

پست الکترونیکی مدیر داخلی خبرنامه: hrvojdani@yahoo.com